

Fiúk, lányok barátsága



D1

Feladatsorok

- Osszátok szét a műveleteket egyenlően!
- Mindenki önállóan számolja ki a feladatát!
- Rakjátok középre az eredményeket, és közösen tegyétek növekvő sorrendbe!
- Olvassátok össze a műveleteken szereplő betűket!
- Ha van időtök, beszéljétek meg, mit tudtok a szereplőkről! Kik lehetnek ők, milyen kapcsolat lehet köztük?

$420 \cdot 3 =$	$\square - 547 = 751$	$567 + 395 =$	1768 fele	\square hetede 200	$395 + \square = 1723$
L	T	S	I	E	T
$\square : 5 = 256$	$2016 : 3 =$	$288 \cdot 4 =$	$1712 : 2 =$	$279 + 789 =$	$1766 - 754 =$
O	L	S	U	É	E

- Osszátok szét a műveleteket egyenlően!
- Mindenki önállóan számolja ki a feladatát!
- Rakjátok középre az eredményeket, és közösen tegyétek növekvő sorrendbe!
- Olvassátok össze a műveleteken szereplő betűket!
- Ha van időtök, beszéljétek meg, mit tudtok a szereplőkről! Kik lehetnek ők, milyen kapcsolat lehet köztük?

$1353 : 3 =$	$317 + 684 =$	$1052 : 4 =$	$\square - 574 = 369$	$\square : 9 = 141$	$237 \cdot 5 =$
I	R	W	A	Á	B
$1348 - 785 =$	1005 harmada	$582 + \square = 2051$	1438 fele	$1190 - \square = 589$	$147 \cdot 7 =$
S	E	S	B	Z	A

D2

Szerepkártyák

SZÓVIVŐ

IDŐFELELŐS

SZERVEZŐ

ESZKÖZFELELŐS

D3

Erich Kästner: A két Lotti

(RÉSZLETEK)

HOSSZABB RÉSZLET

Nos, délután ott áll hát Luise, Trude, Brigitte s a többi gyerek a nagy, kitárt vaskapu előtt, és izgatottan várja az autóbust, amely az újakat hozza a legközelebbi vasútállomásra. Ha pontosan érkezett a vonat, voltaképpen már itt kellene...

Tülkölés! „Jönnék!” Az autóbusz végiggördül az utcán, óvatosan bekanyarodik a kocsi-feljárón, és megáll.

A sofőr kiszáll, s szorgosan emelgeti le a kislányokat a kocsiból. De nem ám csak a kislányokat, hanem bőröndöket is meg táskákat meg babákat meg kosarakat meg zacskókat meg posztó kutyákat meg rollereket, ernyőcskéket meg hópalackokat meg esőköpenyeket meg hátizsákokat meg összegöngyölt gyapjútakarókat meg képeskönyveket meg növénygyűjtőket meg lepkehálókat, egy egész tarka-barka rakományt.

A kocsiajtó keretében végül fölbukkan ingóságaival a huszadik kisleány is. Komoly nézésű jószág. A vezető készségesen érte nyúl, de a kicsi megrázza a fejét, hogy csak úgy röpköd a két copfja. „Köszönöm, nem! – mondja udvariasan, s azzal határozottan és nyugodtan lemászik a lépcsőn. Lent aztán zavart mosollyal néz körül. Hirtelen meghökken, s tágra nyitja a szemét. Rábámul Luisére. Most Luise is kimeresztí a szemét. Riadtan fürkészi a jövevény arcát.

A többi gyermek és Ulrike kisasszony döbbsen nézeget egyikről a másikra. A kocsi vezető hátrátolja a sapkáját, megvakarja a fejét, a száját meg tátva felejtí. Vajon miért?

Luise és az új kislány a megszólalásig hasonlítanak egymásra. Egyikük ugyan hosszú fürtöket visel, másikuk pedig szigorúan befont copfokat – de ez aztán igazán az egyetlen különbség köztük!

Luise sarkon fordul, s mintha oroslánok és tigrisek kergetnék, berohan a kertbe.

– Luise! – kiált utána Ulrike kisasszony. – Luise! – Aztán vállat von, s egyelőre a húsz új lányt viszi be előbb a házba. Utolsónak, tétován, s végtelenül elcsudálkozva, a kis copfos ballag.

Muthesiusné, a gyermekotthon vezetője az irodában ül, s az öreg, határozott modorú szakácsnővel a legközelebbi napok érendjéről tanácskozik.

Kopognak. Ulrike kisasszony lép be, és jelenti, hogy az újak teljes számban megérkeztek, egészségesek, vidámak.

– Örvendek. Köszönöm szépen.

– Lenne még valami, amit...

– Éspedig? – a mindig elfoglalt otthonvezetőnő kurtán felpillant.

– Luise Palfyról van szó – kezdi Ulrike kisasszony, nem minden habozás nélkül. – Kint vár az ajtó előtt...

– Befelé a lurkóval! – Muthesiusné mosolyog. – Megint rossz fát tett á tűzre?

– Ezúttal nem – mondja a felügyelőnő. – Csak éppen...

Óvatosan kinyitja az ajtót, és kiszól: – Gyertek be! Csak semmi félelem!

A két kislány belép a szobába. Egymástól jó messzire állnak meg.

– Ilyet se pipáltam még! – mormogja meglepetten a szakácsnő.

Mialatt Muthesiusné a gyerekeket szemléli, Ulrike kisasszony megszólal:

– Az új kislányt Lotte Körnernek hívják, és Münchenből jött.

– Rokonok vagytok?

A két gyerek alig észlelhetően, de meggyőződéssel rázza a fejét.

– Mind a mai napig sosem látták egymást! – szól Ulrike kisasszony. – Különös, nem?

– Már mért lenne különös? – kérdi a szakácsnő. – Hogyan látták volna egymást, mikor az egyik Münchenből való, a másik meg Bécsből?

Muthesiusné barátságosan mondja:

– Két kislány, aki ennyire hasonlít egymásra, biztosan jól összebarátkozik. Ne álljatok olyan idegenül egymás mellett, gyerekek! Gyertek, fogjatok kezét!

– Nem! – kiáltja Luise, s karjait összekulcsolja a hátán.

Muthesiusné vállat von, gondolkodik, majd így zárja le a dolgot:

– Elmehettek.

Luise az ajtóhoz fut, feltépi és kiviharzik. Lotte meghajtja magát, és lassan el akarja hagyni a szobát.

– Még egy pillanatra, Lotti – állítja meg a vezetőnő. Felüt egy nagy könyvet. – Mindjárt be is írhatom a nevedet. Meg hogy mikor és hol születted, s hogy hívják a szüleidet.

– Már csak anyukám van – suttogja Lotte.

Muthesiusné bemártja tollát a tintatartóba.

– Hát először is a születésnapodat...

Lotte végigsétál a folyosón, fölmegey a lépcsőn, kinyit egy ajtót, s benn van az öltözőben. A bőröndje még nincs kicsomagolva. Elkezdi berakosgatni a ruháit, ingeit, kötényeit és harisnyáit a kijelölt szekrénybe. A nyitott ablakon távoli gyereknevetés hatol be.

Lotte egy fiatalasszony fényképét tartja a kezében. Gyöngéden nézegeti a képet, majd gondosan a köténye alá rejti. Mikor a szekrényt be akarja csukni, pillantása az ajtó bel-sején függő tükörrre esik. Komolyan és kutatva vizsgálja magát, mintha először látná az arcát. Aztán hirtelen elhatározással hátraveti copfjait, és tincseit úgy rendezi el, hogy hajviselete a Luise Palffyéhoz hasonlítson.

Most valahol becsapódik egy ajtó. Hirtelen, mint akit tetten értek, engedi le Lotte a kezét.

Luise a kerítésen kuporog a barátnőivel, és szigorúan ráncolja a homlokát.

– Én nem túrném – mondja Trude, a bécsi osztálytársnő. – Ideszemtelenkedik a te arccoddal!

– Hát mit csináljak? – kérdezi Luise mérgesen.

– Karmold össze! – javasolja Monika.

– Legjobb, ha leharapod az orrát! – tanácsolja Christine. – Akkor egy csapásra megszabadulsz az egész bosszúságtól! – és közben kedélyesen lógázza a lábát.

– Így pocskká tenni az ember szünidejét! – mormogja Luise őszinte keserűséggel.

– De hiszen nem tehet róla – magyarázza a pufók Steffie. – Ha valaki idejönne, és olyan arca lenne, mint nekem...

Trude föl kacag.

– Csak nem hiszed, hogy valaki hülye lenne a te fejeddel szaladgálni!

Steffie duzzog. A többiek nevetnek. Még Luise szája is mosolyra húzódik.

Ekkor megszólal a gong.

– A vadállatok etetése! – kiáltja Christine, és a kislányok leugrálnak a kerítésről.

Muthesiusné így szól Ulrike kisasszonyhoz az ebédlőben:

– Ültessük egymás mellé a két kis hasonmást. Az ilyen gyökeres gyógy mód talán segít!

A gyerekek zajongva tódulnak a terembe. Nagy széktologatás. A szolgálatos kislányok gözölgő tálakat cipelnek az asztalokhoz. Mások telekanalazzák az odanyújtott tányérokat.

Ulrike kisasszony Luise és Trude mögé lép, megpöccinti Trude vállát.

– Ülj át Hilde Sturm mellé.

Trude megfordul, és felelni akar valamit.

– De...

– Semmi ellentmondás!

Trude vállat von, feláll, és ajkbiggyesztve elköltözik.

Csörömpölnek a kanalak. Luise mellett üres a szék. Meglepő, hogy mennyi pillantást tud magához vonzani egy üres szék.

Aztán, mintegy vezényszóra, valamennyi pillantás az ajtó felé fordul. Lotte lépett be.

– Csakhogy itt vagy végre – mondja Ulrike kisasszony. – Gyere, megmutatom a helyedet.

Odavezeti a csöndes, komoly, copfos kislányt az asztalhoz. Luise nem néz föl, csak dühösen kanalazza magába a levest. Lotte engedelmesen leül Luise mellé, és megfogja a kanalat, habár a torkában gombócot érez.

A többi kislány megbűvölten bandzsít a furcsa pár felé. Egy két-, sőt háromfejű borjú sem lehetne érdekesebb. A feszültség akkora, hogy a kövér, pufók arcú Steffie-nek még a szája is tátva maradt.

Luise nem tudja tovább türtőztetni magát. Nem is akarja. Az asztal alatt teljes erejéből sípcsonton rúgja Lottét. Lotte megrázkódik a fájdalomtól, és erősen összeszorítja a száját.

A felnőttek asztalánál fejcsóválva mondja Gerda kisasszony:

– Érthetetlen! Két vadidegen kislány, és ekkora hasonlóság!

Ulrike kisasszony tűnődve véli:

– Talán asztrológiai ikrek.

– Hát ez már megint micsoda? – kérdi Gerda kisasszony. – Asztrológiai ikrek?

– Állítólag vannak emberek, akik tökéletesen hasonlítanak egymásra anélkül, hogy a legtávolabbról is rokonok lennének. Csakhogy egyazon másodperc töredékében jöttek a világra!

– Aha – mormolja Gerda kisasszony.

Muthesiusné bólint.

– Olvastam egyszer egy londoni szabóról, aki pontosan olyan volt, mint VII. Eduard angol király. A megtévesztésig hasonlított rá. Annál is inkább, mivel a szabó is ugyanolyan pofaszakállt viselt. A király el is hívatta a Buckingham-palotába, és hosszasan társalgott vele.

– És csakugyan egyazon másodpercben születtek?

– Igen. Ezt pontosan meg lehetett állapítani.

– És aztán mi lett? — kérdezte Gerda izgatottan.

– A szabónak a király kívánságára le kellett borotváltatnia a pofaszakállát!

Mialatt a többiek nevetnek, Muthesiusné tűnődve néz át az asztalhoz, amelynél a két kislány üldögél. Aztán így szól:

– Lotte Körner a Luise Palffy melletti ágyat kapja! Meg kell hogy szokják egymást.

RÖVIDEBB RÉSZLET

Luise a kerítésen kuporog a barátnőivel, és szigorúan ráncolja a homlokát.

– Én nem túrném – mondja Trude, a bécsi osztálytársnő. – Ideszemtelenkedik a te arcoddal!

– Hát mit csináljak? – kérdezi Luise mérgesen.

– Karmold össze! – javasolja Monika.

– Legjobb, ha leharapod az orrát! – tanácsolja Christine. – Akkor egy csapásra megszabadulsz az egész bosszúságtól! – és közben kedélyesen lógázza a lábát.

– Így pocskéká tenni az ember szünidejét! – mormogja Luise őszinte keserűséggel.

– De hiszen nem tehet róla – magyarázza a pufók Steffie. – Ha valaki idejönne, és olyan arca lenne, mint nekem...

Trude fölkacag.

– Csak nem hiszed, hogy valaki hülye lenne a te fejeddal szaladgálni!

Steffie duzzog. A többiek nevetnek. Még Luise szája is mosolyra húzódik.

Ekkor megszólal a gong.

– A vadállatok etetése! – kiáltja Christine, és a kislányok leugrálnak a kerítésről.

Muthesiusné így szól Ulrike kisasszonyhoz az ebédlőben:

– Ültessük egymás mellé a két kis hasonmást. Az ilyen gyökeres gyógymód talán segít!

A gyerekek zajongva tódulnak a terembe. Nagy széktologatás. A szolgálatos kislányok gőzölgő tálakat cipelnek az asztalokhoz. Mások telekanalazzák az odanyújtott tányérokat.

Ulrike kisasszony Luise és Trude mögé lép, megpöccinti Trude vállát.

– Ül át Hilde Sturm mellé.

Trude megfordul, és felelni akar valamit.

– De...

– Semmi ellentmondás!

Trude vállat von, feláll, és ajkbiggyesztve elköltözik.

Csörömpölnek a kanalak. Luise mellett üres a szék. Meglepő, hogy mennyi pillantást tud magához vonzani egy üres szék.

Aztán, mintegy vezényszóra, valamennyi pillantás az ajtó felé fordul. Lotte lépett be.

– Csakhogy itt vagy végre – mondja Ulrike kisasszony. – Gyere, megmutatom a helyedet.

Odavezeti a csendes, komoly, copfos kislányt az asztalhoz. Luise nem néz föl, csak dühösen kanalazza magába a levest. Lotte engedelmesen leül Luise mellé, és megfogja a kanalat, habár a torkában gombócot érez.

A többi kislány megbűvölten bandzsít a furcsa pár felé. Egy két-, sőt háromfejű borjú sem lehetne érdekesebb. A feszültség akkora, hogy a kövér, pufók arcú Steffie-nek még a szája is tátva maradt.

Luise nem tudja tovább türtőztetni magát. Nem is akarja. Az asztal alatt teljes erejéből sípcsonton rúgja Lottét. Lotte megrázkódik a fájdalomtól, és erősen összeszorítja a száját.

A felnőttek asztalánál fejcsóválva mondja Gerda kisasszony:

– Érthetetlen! Két vadidegen kislány, és ekkora hasonlóság!

Ulrike kisasszony tűnődve véli:

– Talán asztrológiai ikrek.

– Hát ez már megint micsoda? – kérdi Gerda kisasszony. – Asztrológiai ikrek?

– Állítólag vannak emberek, akik tökéletesen hasonlítanak egymásra anélkül, hogy a legtávolabbról is rokonok lennének. Csakhogy egyazon másodperc töredékében jöttek a világra!

- Aha – mormolja Gerda kisasszony.
Muthesiusné bólint.
 - olvastam egyszer egy londoni szabóról, aki pontosan olyan volt, mint VII. Eduard angol király. A megtévesztésig hasonlított rá. Annál is inkább, mivel a szabó is ugyanolyan pofaszakállt viselt. A király el is hívatta a Buckingham-palotába, és hosszasan társalgott vele.
 - És csakugyan egyazon másodpercben születtek?
 - Igen. Ezt pontosan meg lehetett állapítani.
 - És aztán mi lett? — kérdezte Gerda izgatottan.
 - A szabónak a király kívánságára le kellett borotváltatnia a pofaszakállát!
- Mialatt a többiek nevetnek, Muthesiusné tűnődve néz át az asztalhoz, amelynél a két kislány üldögél. Aztán így szól:
- Lotte Körner a Luise Palffy melletti ágyat kapja! Meg kell hogy szokják egymást.

(Erich Kästner: A két Lotti. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1980)

D4

A gittegylet

(RÉSZLET MOLNÁR FERENC: A PÁL UTCAI FIÚK
CÍMŰ REGÉNYÉBŐL)

HOSSZABB RÉSZLET

Kinyílt a tanári szoba ajtaja, s a tejüveges ajtó mögött megjelent Rác tanár úr magas, sovány alakja.

– Gyertek be – szól, és előrement.

A tanári szoba üres volt. A hosszú zöld asztal körül állottak a fiúk, halálos csöndben.

– Mind itt vagytok?

– Igen.

Alulról, az udvarról, a hazasiető fiúk boldog lármája hallatszott fel. A tanár úr becsukta az ablakot, s most ijesztő lett a csönd a nagy, könyvtáras szobában. Síri csöndben szólalt meg Rác tanár úr.

– Itt arról van szó, hogy ti valami egyletet alakítottatok. Menjünk szépen sorjában. Mindenekelőtt azt akarom tudni, hogy ki alapította az egyletet.

Egy félénk hang szólalt meg:

– A Weisz.

Rác tanár ár szigorúan nézett Weiszre:

– Weisz! Nem tudsz magadtól jelentkezni? Szerényen hangzott a felelet:

– De igen, tudok.

– Hát miért nem jelentkezél?

Rác tanár úr rágyújtott egy szivarra, s a füstöt a levegőbe fújta.

– Hát menjünk szép sorjában – mondta. – Először is mondd meg nekem, mi az a gitt?

Felelet helyett Weisz kivett egy hatalmas gittet, és letette az asztalra. Egy ideig nézte, aztán olyan halkán, hogy alig lehetett hallani, kijelentette:

– Ez a gitt.

– És mi ez? – kérdezte a tanár.

– Ez egy olyan pép, amivel az üvegesek az ablakot beragasztják a fába. Az üveges bekeni oda, és az ember a körmével kikaparja az ablakból.

– És ezt te kapartad ki?

– Nem kérem. Ez az egyleti gitt. Ezt a tagok gyűjtötték – mondta –, és a választmány rám bízta, hogy én őrizzem meg. Mert azelőtt Kolnay őrizte, mert ő volt a pénztárnok, de nála elszáradt, mert ő sohasem rágt.

– Hát ezt rágni kell?

– Igen, mert különben megkeményedik, és nem lehet nyomkodni. Én mindennap megrágtam.

– Miért éppen te?

– Mert benne van az alapszabályban, hogy az elnök köteles mindennap legalább egyszer megrágni az egyleti gittet, mert különben megkeményedik...

Itt sírva fakadt Weisz. Pityeregve tette hozzá:

– És most én vagyok az elnök...

Komoly volt a hangulat. A tanár szigorúan kiáltott:

– Hol szedtétek össze ezt a nagy darabot?

Csönd lett. A tanár Kolnayra nézett:

– Kolnay! Hol szedtéték ezt össze?

Kolnay hadarva felelt, mint aki őszinte vallomással akar segíteni a helyzetén:

– Ez van kérem, tanár úr, már egy hónapja. Én egy hétig rágtam, de akkor kisebb volt. Az első darabot Weisz hozta, és ezért alapítottuk az egyletet. Őtet az apja elvitte kocsin és ő a kocsiblakból kaparta ki. Egész véres lett a körme. Aztán akkor betört az énekeremben az ablak, és én eljöttem délután, és egész délután vártam, amíg az üveges jött, és öt órakor jött az üveges, és én megszólítottam, hogy adjon nekem egy kis gittet, de ő nem felelt, mert ő nem tudott felelni, mert neki tele volt a pofája gittel.

A tanár úr szigorúan ráncolta össze a homlokát.

– Micsoda szavak ezek? Pofája a lónak van!

– Hát a szája volt tele. Ő is rágta. Aztán odamentem és kértem, hogy hagyjon nézni, amíg ő az ablakot csinálja. És intett, hogy hagy. És én néztem, és ő bevágta az ablakot, és elment. És mikor ő elment, akkor én odamentem, és kikapartam a gittet az ablakból, és elvittem. De nem magamnak loptam, hanem az egyletnek... az ehegy... lehet.. nehek...

Ő is sírt.

– Ne sírj – mondta Rác tanár úr.

A nagy sírás meghatotta Rác tanár urat. Nagyokat szippantott a szivarjából. S ekkor előlépett a sorból Csele, az elegáns Csele, büszkén kiállott a tanár elé s elhatározta, hogy most ő is római jellem lesz. Határozott hangon mondta:

– Kérem tanár úr, én is hoztam az egyletnek gittet.

Büszkén nézett a tanár szemébe. Rác tanár úr megkérdezte:

– Honnan?

– Odahaza – szolt Csele – összetörtem a madárfürdőkádat, és a mamám becsináltatta, és én rögtön kiszedtem a gittet. Minek is kell fürödni egy ilyen madárnak? A verebek nem fürödnek soha, mégis piszkosak.

Rác tanár úr előrehajolt a székén.

– Jó kedved van Csele, majd segítek én mindjárt a bajodon! Folytasd, Kolnay!

Kolnay szipogott és szepegett. Az orrát törülte:

– Mit folytassak?

– Honnan szedtéték a többit?

– Hát most – mondta a Csele. – És az egylet nekem adott egyszer hatvan krajcárt, hogy én is szerezzek.

Ez már nem tetszett Rác tanár úrnak.

– Hát pénzért is vettetek?

– Nem – mondta Kolnay. – Hanem az én papám orvos, és délelőtt komfortáblin jár a betegekhez és egyszer elvitt, és a kocsiblakból kiszedtem a gittet, és az nagyon puha gitt volt, és akkor az egylet adott hat hatost, hogy magam üljek be abba a kocsiba, és én délután beleültem és kimentem vele a Tisztviselőtelepig, és kiszedtem belőle a gittet, mind a négy ablakból, és akkor gyalog jöttem haza a telepről.

A tanár emlékezett rá:

– Ez akkor volt, amikor találkoztam veled a Ludovikánál.

– Igen.

– És megszólítottalak... Te meg nem feleltél.

Kolnay lehajtotta a fejét és szomorúan szolt:

– Mert tele volt a pofám gittel.

És újra eltörött a mécses, Kolnay újra sírni kezdett.

A tanár úr felállott, s föl-alá kezdett sétálni a szobában. A fejét csóválta:

– Szép kis egylet. És ki volt az elnök?

Erre a kérdésre Weisz hirtelen elfelejtette a bánatát. Abbahagyta a sírást és büszkén szólt:

- Én.
- És ki volt a pénztárnok?
- A Kolnay.
- Add elő, ami pénz maradt.
- Tessék.

Azzal a zsebébe nyúlt Kolnay. Neki se volt kisebb zsebe, mint Csónakosnak. Kotorászni kezdett benne, és sorra kirakott az asztalra belőle mindent. Mindenekelőtt egy forint negyvenhárom krajcár került elő. Aztán két darab ötkrajcáros bélyeg, egy zárt levelezőlap, két darab egykoronás okmánybélyeg, nyolc új toll és egy színes üveggolyó. A tanár úr megolvasta a pénzt, s ennek láttára elkomorodott:

- A pénzt hol vettétek?
- Tagdíjakból. Mindenki minden héten fizetett egy hatost... A bélyegeket én hoztam, a levelezőlapot a Barabás, és az okmánybélyegeket a Richter. Neki az apja... Ő az apjától...

A tanár közbevágott:

- Lopta! Mi? Richter! Mi az apád?
- Dr. Richter Ernő köz- és váltóügyvéd. De az egylet visszalopta a bélyeget.
- Hogyhogy?
- Hát mert én elloptam a papától a bélyeget és aztán félttem, és az egylet adott nekem egy koronát és én vettem rajta egy másik bélyeget, és visszaloptam az íróasztalra.
- Hiszen a régit is visszatehetted volna!
- Azt nem lehetett – felelte helyette Kolnay –, mert a hátán volt az egylet pecsétje.
- Pecsét is van? Hol a pecsét?
- A Barabás a pecsétőr.

Most Barabáson volt a sor. Most ő lépett elő. Gyilkos pillantást vetett Kolnayra, akivel mindig baja volt. Még emlékezetében volt a kalapügy a grundon... De nem tehetett semmi egyebet, szépen letette a gumiból készült bélyegzőt a zöld tanári asztalra, a hozzávaló tinta-párnás bádogskatulyával együtt. A tanár megnézte a pecsétnyomót. Ez volt ráírva: „Gittgyűjtő Egyesület, Budapest, 1889!” Elfojtotta a mosolygását, és zsebre dugta a pecsétet.

- Csönd! – mondta.

De Barabás most már nem maradt nyugton:

- Akkor – szólt – tessék a Cselétől is elvenni a zászlót.
- Hát zászló is van? Add ide – mondta a tanár Csele felé fordulva. Csele benyúlt a zsebébe, és egy picike kis drótnyelű zászlót húzott onnan elő. Piros-fehér-zöld volt, s ez volt ráírva: „Gittgyűjtő Egyesület, Budapest, 1889. Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk.”
- Hm – szólt a tanár úr –, ki az a finom madár, aki tovább-ot egy bével írja? Ki írta ezt?
- A nővérem írta, kérem.

És a fiúk most össze-vissza kezdtek beszélni.

- Kérem, a Barabástól nem szép, hogy elárulta a zászlót – jegyezte meg dühösen Kolnay.

Barabás mentegetőzött:

- Mindig velem van baja! Ha tőlem elvették a pecsétet, akkor már úgymint vége az egyletnek.

– Csönd! – vágta el a vitát Rácz tanár úr. – Holnap valamennyien itt maradtok kettőig. Majd segíték én a bajotokon. Most pedig mehettek!

– Alászolgája! – hangzott kórusban, és mind megmozdultak. Ezt a zavaros pillanatot Weisz arra használta fel, hogy a gitt után nyúlt. A tanár meglátta:

- Nem hagyod békében?

Weisz alázatos pofát vágott:

– Hát a gittet nem kapjuk vissza?

– Nem. Sőt akinél még van, az adja rögtön vissza, mert ha megtudom, hogy valamelyiknél maradt, azzal szemben a legszigorúbban fogok eljárni.

Erre előlépett a Leszik, aki eddig hallgatott, mint a potyka. Kivett a szájából egy darab gittet, és odaragasztotta az egyleti csomóhoz, fájó szívvel és maszatos kézzel.

– Több nincs?

Felelet helyett a Leszik kitátotta a száját. Mutatta, hogy nincs több. A tanár úr a kalapját vette:

– És csak még egyszer halljam, hogy egyletet alapítottatok! Takarodjatok haza.

A fiúk némán sompolyogtak ki, csak egyikük szólalt meg csendesesen:

– Alászolgája! – mondta külön Leszik, mert az előbb, mikor a többiek köszöntek, neki tele volt a szája.

A tanár úr elment, s a föloszlatott gittegylet egyedül maradt.

RÖVIDEBB RÉSZLET

Most Barabáson volt a sor. Most ő lépett elő. Gyilkos pillantást vetett Kolnayra, akivel mindig baja volt. Még emlékezetében volt a kalapügy a grundon... De nem tehetett semmi egyebet, szépen letette a gumiból készült bélyegzőt a zöld tanári asztalra, a hozzávaló tintapárnás bádogskatulyával együtt. A tanár megnézte a pecsétnyomót. Ez volt ráírva: „Gittgyűjtő Egyesület, Budapest, 1889!” Elfojtotta a mosolygását, és zsebre dugta a pecsétet.

– Csönd! – mondta.

De Barabás most már nem maradt nyugton:

– Akkor – szólt – tessék a Cselétől is elvenni a zászlót.

– Hát zászló is van? Add ide – mondta a tanár Csele felé fordulva. Csele benyúlt a zsebébe, és egy picike kis drótnyelű zászlót húzott onnan elő. Piros-fehér-zöld volt, s ez volt ráírva: „Gittgyűjtő Egyesület, Budapest, 1889. Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk.”

– Hm – szólt a tanár úr –, ki az a finom madár, aki tovább-ot egy bével írja? Ki írta ezt?

– A nővérem írta, kérem.

És a fiúk most össze-vissza kezdtek beszélni.

– Kérem, a Barabástól nem szép, hogy elárulta a zászlót – jegyezte meg dühösen Kolnay.

Barabás mentegetőzött:

– Mindig velem van baja! Ha tőlem elvették a pecsétet, akkor már úgyis vége az egyeletnek.

– Csönd! – vágta el a vitát Rácz tanár úr. – Holnap valamennyien itt maradtok kettőig. Majd segíték én a bajotokon. Most pedig mehettek!

– Alászolgája! – hangzott kórusban, és mind megmozdultak. Ezt a zavaros pillanatot Weisz arra használta fel, hogy a gitt után nyúlt. A tanár meglátta:

– Nem hagyod békében?

Weisz alázatos pofát vágott:

– Hát a gittet nem kapjuk vissza?

– Nem. Sőt akinél még van, az adja rögtön vissza, mert ha megtudom, hogy valamelyiknél maradt, azzal szemben a legszigorúbban fogok eljárni.

Erre előlépett a Leszik, aki eddig hallgatott, mint a potyka. Kivett a szájából egy darab gittet, és odaragasztotta az egyleti csomóhoz, fájó szívvel és maszatos kézzel.

– Több nincs?

Felelet helyett a Leszik kitátotta a száját. Mutatta, hogy nincs több. A tanár úr a kalapját vette:

– És csak még egyszer halljam, hogy egyeletet alapítottatok! Takarodjatok haza.

A fiúk némán sompolyogtak ki, csak egyikük szólalt meg csendesen:

– Alászolgája! – mondta külön Leszik, mert az előbb, mikor a többiek köszöntek, neki tele volt a szája.

A tanár úr elment, s a föloszlatott gittegyelet egyedül maradt.

(Részlet Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk című regényéből. In: Lázár Ervin – Varga Domokos: Olvasókönyv az általános iskola 4. osztálya számára. Tankönyvkiadó, Budapest, 1994.)